

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 8

Tallinn, 23. veebruaril 1937

III aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS

Linakasvatuse seisund 136
Mesinduse tõus 137

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Väliskaubandus jaanuaris 1937. a. 138
Mootorsõidukite arv 1. I 1937. 140

LAEVANDUS

Prahiturg 141

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 142
Põllumajanduslik väljavedu 143
Peekoniturg 143
Tapaloomade ja lihaturg 143
Piimaturg 144
Teraviljaturg 144
Kartuliturg 145
Kalaturg 145

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

Tšehhoslovakkia sisekaubandusinstituut 146
Soome-NSVL-u koostöö propsi-
de turustamisel 147
Soome klaasitöösturite kokkulepe ühiseks hinna-
poliitikaks 147

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalasaruanne 147

VÄLISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE
OSAKONNA TEATED

President Roosevelti kava teine järk 148
Olukord viljaturul 151
Eesti väliskaubanduse bilanss 151

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Flax Cultivation 136
Development of Apiculture 137

INDUSTRY AND TRADE

Foreign Trade in January 1937 138
Number of Motor Vehicles 1. I 37 140

SHIPPING

Freight Market 141

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 142
Exports of Agricultural Products 143
Bacon Market 143
Cattle and Meat Market 143
Milk Market 144
Grain Market 144
Potato Market 145
Fish Market 145

FOREIGN COUNTRIES

Czechoslovakian Institute of Internal Trade . . . 146
Co-operation of Finland and USSR in Props
Marketing 147
Agreement of Finnish Glass Manufacturers . . . 147

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 147

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

President Roosevelt's Second Plan 148
Grain Market 151
Estonian Trade Balances 151

PÖLLUMAJANDUS

LINAKASVATUSE SEISUND. — FLAX CULTIVATION.

J. Ritslaid.

1936. a. algas võrdlemisi kõrge linahindade seisuga, omades seejuures küll langustendentsi, mis kestis kuni linakaubandushooaja lõpuni. Hind seisis sügiseni madalal tasemel ja hakkas tõusma alles uue linakaubandushooaja alul, jõudes novembri lõpuks haripunkti. Kõrgeim linahind 1936. a. jooksul noteeriti 7. I ja 27. XI — 121 s kg, ja madalam hind — 92 s kg Võru-Petseri R sordi alusel — seisis peaaegu kogu suve.

Kuna linaturg kevadtalvel oli nõrk ja hind langes kogu aeg, ei jätnud see avaldamata oma mõju 1936. a. linakasvupinnale. 1936. a. hinnati linapindala 28 360 ha-le 1935. a. 29 343 ha vastu, seega langus 3,3%. M. a-ne erakordne ilmastik ei jätnud ka linale avaldamata mõju. Seetõttu, et linakülv teostatakse meil tavaliselt viimase viljana, langes linakasv sademete suhtes paremasse olukorda kui teised viljad, ja linasaak kujunes siiski kõrgemaks kui 10 aasta keskmine. Linakiu keskmine ha saak oli 307 kg eelmise aasta 357 kg vastu, ületades siiski 10 viimase aasta keskmise 2%. Seemnesaak oli 395 kg m. a. 320 kg ja ületas viimase 10 aasta keskmise 25%.

Linakiu kogusaak oli 87 140 kv m. a. 104 658 kv vastu, seega vähenes kiukogusaak võrreldes m. a. 20%. Seemne kogusaak kujunes aga eelmise aasta saagist suuremaks, nimelt 111 884 kv m. a. 93 827 kv vastu.

Lina väljavedu näitas 1936. a. erakordset tõusu — ulatudes 7 932 tn eelmise aasta 5 198 tn vastu, tõus seega 52,6% võrreldes m. a-ga. Olgu siinjuures tähendatud, et pärast 1927. a. ei ületanud linaväljaveokogus ühelgi aastal m. a. oma, mis on tingitud ühelt poolt 1935. a. võrdlemisi suurest linapindala tõusust — 29 343 ha 1934. a. 21 310 ha vastu — ja heast linasaagist. 1935. a. linakogusaaki hinnati 104 658 kv 1934. a. 70 880 kv vastu.

Teisalt saadi aga 1936. a. varasel suvel, mil põllutööd arenesid tavalisest kiiremini, rutem asuda harima lina, ja kuna paranev konjunktuur ergutas puhastatud lina kiiresti turustama, toodi ka 1936. a. saagist aasta

lõpuni tavalisest suurem protsent lina turule.

Linamajanduse edendamise- ja nõuandetööd teostas Põllutöökoda koos Eesti Lina ja Kanepikasvatavate Seltsiga. Paremaste linapõldude ja paremate linatüüpide ülesleidmiseks ja tunnustamiseks teostati linapõldude ülevaatus, kusjuures paremalt linakasvatajalt osteti linaseemet kokku, mis hiljem hästi puhastatult ja sortitult lasti müügile, iga talu seeme eraldi diplomitud kottides. Laiemas ulatuses oli katselise uurimise alla võetud linaväetusküsimus. Rida katseid korraldati talundeis kunstväetise mõju uurimiseks linakasvule.

Katselinald saadeti harimiseks ja töötlemiseks Jõgeva Sordikasvandusse, kus seks on vastav seadis.

Teiste küsimuste, nagu külviaja, külvimäärade jne., katseid teostati katsejaamades. Külviajaküsimuste kohta saadi esimesi andmeid Raadi katsejaamast 7 a. linakülviajakatsete kokkuvõttena.

Linaharimise parandamiseks ja õigete linaharimisvõtete propageerimiseks korraldati hea eduga linaharimisvõistlusi toorlinavabrikuis, linaharimiskeskusis virridel, jalgvirridel ja isegi käsimöögaga. Näib, et sääraseil võistlusil on väga hea mõju linaharimise parandamisele, kui ainult turg hindaks väärikselt paremat linaharimist ja takumüük arendataks välja omaette artiklina.

Toorlinavabrikute ja linaharimise mehhaniseerimise populariseerimisel on taas jõutud edasi. Uuesti pandi käima Kuksema linavabrik Järva-Jaanis. Mitmel pool on kerkinud mõtte uute toorlinavabrikute ja linaharimispunktide rajamiseks.

Linakaubanduse korrastuse küsimus ei ole aga palju edenenud.

Kui tahame oma linamajandust juhtida kindlale arenemisteele, peame ka linakaubanduse selleks rakendama tööle, selle organiseerima ümber nii, et linakaup oleks juba esimeses kaubandusastmes standarditud, et paremat harimist ja kõrgemaid kvaliteete hinnatakse väärikselt ja et takumüük iseseisvalt oleks võimalik õiglase hinnaga.

MESINDUSE TÕUS. — DEVELOPMENT OF APICULTURE.

P. Kind.

Mesindus on viimaste aastate jooksul näidanud pidevat tõusu. Peamiselt võib seda mainida mesiperede arvu kohta, kuna meetoodanguid mõjustab enam, kui perede arv, meekogumisaegne ilmastik ja mesilaste karjamaa. Mesiperede arv on alates 1931. a. tõusnud pidevalt. 1930. a. oli Eestis 47 800 mesiperet ja sealt peale on mesiperede arv aasta-aastalt tõusnud järjekindlalt. 1936. a. arvestati mesiperede arvu juba 74 100-le, s. o. 26 300 mesiperet ehk 55% rohkem kui 1930. a. Eelmisest aastast kuni 1936. a. arvestuseni oli mesiperede juurdekasv 8200 peret ehk 12%. Mesiperede arvuline suurenemine leidis aset üle kogu riigi ja 1936. a. kujunes järgmiseks: Virumaal 10 160, Järva- 7 630, Harju- 8 220, Lääne- 5 600, Saare- 3 610, Pärnu- 9 410, Viljandi- 8 400, Tartu- 9 540, Valga- 2 920, Võru- 6 500 ja Petserimaal 2 110. Maade järgi on mesiperede arv väga erinev, samuti nagu üksikute maade administratiivne ulatuski. Maa-alalt on Virumaa suurimaid, seal on ka mesiperede arv suurim. Mesiperede koguarvult kuuluvad suuremate hulka veel Tartu- ja Pärnumaa. Väikseim oli mesiperede arv Petseri- ja Valgamaal, millised on ka pindalalt väikseimad. Kuid mesiperede arv suhteliselt pindalaga ei olnud ühtlane. Riigikeskmiselt oli mesiperesid 1,6 peret km²-le (Pindala — ilma järvede pindalata). Mesiperede arv pindalale oli tihedaim Järvemaal, kus maakeskmiselt tuli 2,6 mesiperet km², võrdlemisi suur oli mesiperede arv pinnale ka Viljandimaal — 2,2 mesiperet. Tihedamalt kui riigikeskmiselt leidis mesiperesid Järva-, Viljandi-, Valga-, Pärnu-, Tartu- ja Võrumaal, kuna teisis maades oli mesiperede arv pinnale väiksem kui riigikeskmiselt. Arvestades mesilaste looduslikku karjamaad, võiks mesiperede arv suurene da veelgi tunduvalt.

Meetoodangud on tihedas seoses ilmasti-kuoludega, meekogumisaajal. Aastail, mil meekogumisaegne ilmastik on soodus, on ka meetoodangud suured ja vastupidi. Viimase 10 a. jooksul olid paremad meeaastad 1932. ja 1933, mil mesilased said korralikult koguda mett. Üldiselt peab aga tähendama, et kevad-suvine meekogumisaeg viimaseil aastail on

olnud järjest ebasoodus. Ilmad olid väga muutlikud, mis takistas tunduvalt meekogumist. 1936. a. oli keskpärane meeaasta. Ilmastikuolud meekogumiseks olid soodsad, kuid liiga kaua kestnud püüd mõjustas meetaimede õitsemist ebasoodsalt, mistõttu meesaak jäi väiksemaks paremate aastate meetoodangust. 1935. a. oli nõrgemaid meeaastaid, seega ületas ka m. a. meesaak eelmise tunduvalt. M. a. saadi riigikeskmiselt 6,7 kg mett pere kohta eelmise aasta 4,9 kg vastu, s. o. 37% enam. Maade järgi olid keskmised toodangud pere kohta väga erinevad. Üldiselt võib tähendada, et Ida-Eestis oli meesaak parem kui Lääne-Eestis. Viru-, Tartu- ja Võrumaal oli keskmine toodang pere kohta üle 8 kg, kuna Lääne-, Saare-, Pärnu-, Viljandi- ja Valgamaal see ei ulatunud 6 kg-le. Arvestades mesiperede arvu ja keskmist toodangut pere kohta osutus mee kogusaak suurimaks Tartumaal — 83,9 tn ja Virumaal — 81,3 tn, kuna väikseim oli Petserimaal — 14,1 tn ja Valgamaal — 15,5 tn. Üleriiklikus ulatuses tõusis mee kogusaak m. a. 496,5 tn-le.

Mesindus 1936. a.

Apiculture in 1936.

	Mesipered Hives	Meetoodang Honey Output.	
		Kesk- Average, kg.	Kokku tn Total, tns.
Viru	10 160	8,0	81,3
Järva	7 630	6,0	45,8
Harju	8 220	6,4	52,6
Lääne	5 600	5,6	31,4
Saare	3 610	5,8	20,9
Pärnu	9 410	5,5	51,7
Viljandi	8 400	5,4	45,4
Tartu	9 540	8,8	83,9
Valga	2 920	5,3	15,5
Võru	6 500	8,3	53,9
Petseri	2 110	6,7	14,1
Riigis	74 100	6,7	496,5

Mesi on meil viimaseil aastail peamiselt omatarvituseks, kuna teda ei ole veetud sisse-ega välja nimetamisväärt koguseid. Seega võib teatud ligikaudsusega arvutada ka meetarvitust keskmiselt elaniku kohta. Ositades m. a. meetoodangut elanikkude koguarvuga, langes keskmiselt elaniku kohta 0,44 kg, eelmisel aastal 0,27 kg, seega tunduvalt vä-

hem. Suurem osa meetoodangust tarvitatakse koha peal, kuna turukaubana mesi ei oma erilist suurt osatähtsust. Väiksemate mesilaste omanikud varustavad peamiselt ainult oma ümbrust meega, mis nende omatarvitusest jääb järele. Suuremate mesilaste omanikel jätkub mett ka kaugemaile turgudele saatmiseks, kuid suuri mesilaid on meil vähe. Mett turustatakse peamiselt meesaagi hooaegadel, kuna talvel ja varakevadel puudub mesi sagedasti linnaturgudel ja -kaupluses. Paremini meega varustatud turuks on peamiselt L.-Eesti linnade turud, kuna P.-Eesti mesi esineb enam hooajakaubana. Odavaim aastakeskmiselt oli meehind m. a. L.-Eestis ja Saaremaal, kuna P.-Eestis oli meehind

kõrgem. Aasta keskmiselt oli m. a. meehind kalleim Tallinnas — 1,57 kr kg, Paldiskis 1,53 kr, Haapsalus 1,48 kr, Narvas 1,47 kr, Viljandis 1,45 kr, Valgas 1,44 kr, Paides 1,36 kr, Rakveres 1,30, Tartus, Pärnus ja Võrus 1,28 kr, Kuressaares 1,25 kr ja Petseris 1,20 kr kg. Riigikeskmiselt maksus mesi 1,38 kr kg. M. a. meehinnad kuude järgi aasta algusest kuni maini tõusid püsivalt. Sealt peale hakkasid langema ja näitasid langust kuni juulini, plüsid kõige madalamal juulis. Sealt peale näitavad taas tõusu kuni aasta lõpuni. Keskmise hindade madalseis ühtub meeväljavõtmise suurhooajaga. Sellal leiab ka suurem osa meest turustamist, mis põhjustabki hinnalangust.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS JAANUARIS 1937. a.

FOREIGN TRADE IN JANUARY 1937.

Kaupade sissevedu ulatus k. a. jaanuaris 8,0 milj kr-le 6,1 milj kr vastu l. a. samal kuul ja väljavedu 5,5 milj kr-le 6,2 milj kr vastu l. a. jaanuaris. Seega kujunes muutuste ulatus (võrreldes l. a. jaanuariga) järgmiseks: käive suurenes 1,2 milj kr. (10,0%) — sissevedu paisus 1,9 milj kr. (31,1%) ja väljavedu kahanes 0,7 milj kr. (10,8%), kusjuures bilanss lõppes 2,5 milj kr. võrra sisseveo ülekaaluga 0,1 milj kr. väljaveo ülekaalu vastu l. a. Majanduse kõrgseisuaastail 1928—1930. a. esimene veerand andis tugeva passivsaldo, mis aasta lõpul siiski tasandus ekspordi ülekaalu arvel aasta teisel poolel.

hoogsat tõusu näitas kartulite väljavedu. Võid müüdi välisurgudele k. a. jaanuaris 187 tn (33,8%) enam kui l. a. samal kuul, või eest saadud rahasumma suurenes 204 tuh kr. (24,1%). Ehk küll teravilja väljavedu koguselt ei ulatunud l. a. jaanuari tasemele, ületas väärtus l. a. arvud 14,2%. Liha- ja lihakauba väljavedu kahanes koguselt 200 tn (42,0%) ja väärtuselt 126 tuh kr. (30,4%).

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt.

Jaanuaris 1936—37 (%)

Percentages of Separate Groups of Merchandise According to Value of January 1936—37.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1937	1936	1937	1936
I Elusloomad — <i>Animals, living</i>	0,0	12,3	0,3	0,3
II Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	35,6	2,6	28,5	18,1
III Toor- ja poolvalmisained — <i>Raw and Semi-Manufactured Materials</i>	48,2	40,5	23,6	29,8
IV Valmisaadused — <i>Manufactured Articles</i>	21,1	19,6	47,4	51,8
V Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0,1	—	0,2	0,0
Kokku — <i>Total</i>	100	100	100	100

Väljavedu — *Exports.*

Väljaveo kahanemine võrreldes l. a. jaanuariga, toimus tähtsal määral vähenenud elusloomade väljaveo arvel. Elusloomade eksport oli eelmise aasta jaanuaris 765 tuh kr., k. a. vaid 1 tuh kr. Väikest tagasiminekut andsid veel toor- ja poolvalmisainete (4,8%) ning valmisaadused (3,5%), kuna toit- ja maitseainete eksport suurenes (15,1%).

Toit- ja maitseainete rühmas esines tõus peagu kõikide nimetatud rühma olulisemate ainete juures, arvatud välja liha ja lihakaup, mille eksport tõmbus tagasi. Eriti

Toor- ja poolvalmisainete rühmas suurenes võrreldes l. a. jaanuariga liha ja toornahkade väljavedu, metsamaterjali,

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — Principal Commodities of Foreign Trade.

	Jaanuvar — January				I./I—31./XII			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1937	1936	1937	1936	1936	1935	1936	1935
VALJAVEDU — EXPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	3	7 918	1	765	52 056	31 972	4 929	3 100
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	5 215	5 765	1 971	1 712	60 362	69 739	30 380	30 602
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Teravili — <i>Corn</i>	1 081	3 000	257	225	17 610	30 225	2 530	3 898
Kartul — <i>Potatoes</i>	2 625	1 142	167	65	17 155	12 889	1 034	525
Või — <i>Butter</i>	740	553	1 050	846	10 955	10 838	16 562	16 224
Munad — <i>Eggs</i> 1000 tk.	—	44	—	4	43 742	48 013	2 473	2 666
						2 609	2 859	
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>	276	478	289	415	4 570	4 942	4 982	4 715
ton.								
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	11 604	17 475	2 391	2 511	342 482	370 182	29 021	28 056
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	81	0	43	0	596	429	1 259	781
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	2 817	4 084	182	238	190 618	218 773	7 804	8 575
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	3 289	3 888	385	383	60 706	70 174	6 768	7 925
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	1 296	1 229	1 890	1 384	7 932	5 097	7 905	6 019
Bensiin — <i>Benzine</i>	370	420	77	119	3 092	1 753	832	498
Põlevkiviõli — <i>Shale-Oil</i>	1	3 095	0	126	11 520	14 826	701	694
Kunstsarv — <i>Artificial Horn</i>	53	56	122	125	646	657	1 450	1 481
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	2 435	2 825	1 169	1 212	50 488	37 737	18 859	18 349
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 304	1 431	284	296	18 974	17 412	4 249	3 876
Ajalehe- ja trükipaber — <i>News- a. other Printing Paper</i>	473	523	83	101	6 782	7 537	1 265	1 420
Puuv. lõng ja -niit — <i>Woolen Yarn and Thread</i>	75	52	195	129	1 190	1 193	3 106	3 145
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	42	84	147	230	1 030	928	3 559	3 709
Linane riie jame — <i>Linan, coarse</i>	16	21	33	44	471	333	957	685
Džautriie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	82	78	45	41	1 279	1 698	726	982
Tsement — <i>Cement</i>	—	—	—	—	1 799	558	74	25
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	101	385	18	56	5 133	3 736	858	614
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	—	2	—	0	0	2	12
SISSEVEDU — IMPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	51	59	20	19	979	240	339	52
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	18 088	13 648	2 274	1 101	95 664	69 527	9 835	6 121
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Heeringad — <i>Herrings</i>	106	116	23	21	4 392	4 088	828	669
Sool — <i>Salt</i>	416	5 413	9	62	27 972	25 679	473	482
Suhkur — <i>Sugar</i>	2 716	2 535	296	534	25 876	23 330	3 363	2 561
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	14 940	12 379	1 887	1 814	202 596	162 218	24 152	22 472
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	82	60	92	98	694	551	1 072	943
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	104	224	142	239	1 452	1 946	1 656	1 731
Džaut — <i>Jute</i>	288	181	70	52	2 111	2 421	635	627
Puuvill — <i>Cotton</i>	512	449	681	538	5 678	5 350	7 191	6 848
Vill — <i>Wool</i>	11	34	47	116	402	472	1 264	1 360
Kivistisi ja koks — <i>Coal and Coke</i>	8 251	8 955	107	108	65 479	56 892	1 126	923
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	2 011	1 750	127	109	17 640	16 654	1 111	994
Bensiin — <i>Benzine</i>	624	407	61	41	7 872	5 379	762	490
Väetised — <i>Fertilisers</i>	707	190	27	7	36 472	37 921	1 937	1 963
Väavel puhastamata — <i>Sulphur unpurified</i>	—	930	—	—	9 420	8 541	792	745
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	6 386	5 414	3 796	3 154	84 893	64 432	52 262	40 016
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	3	3	24	24	110	140	1 032	1 648
Villane lõng ja niit — <i>Woolen Yarn and Thread</i>	35	41	279	305	880	312	2 995	2 240
Kunsti lõng ja niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	22	27	98	142	288	248	1 432	1 403
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 825	2 791	597	429	40 848	32 450	6 126	5 015
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	29	34	112	91	594	462	1 896	1 542
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	0	10	5	2	1	196	96

benssiini ja põlevkiviõli eksport osutas tagasimeinekut. Metsamaterjalimüük välisurgudele kahanes koguselt 1,3 tuh tn (81,0%) ja väärtusest 56 tuh kr. (23,5%) ning benssiini eksport 50 tn (11,9%) ja 42 tuh kr. (35,3%). Põlevkiviõli k. a. jaanuari väljavedu oli vaid 1 tn, eelmise aasta jaanuaris 3 095 tn. Tagasihoidlik tõus esines veel lina väljaveos, kuna tselluloosi ja kunstsarve väljavedu jäi endiseks.

Valmissaaduste rühmas suurenes ainult puuvillalõnga ja -niidi ning džuuatriide ja -kottide väljavedu. Võrreldes 1. a. jaanuariga kahanes vineeri ja toolipõhjade väljavedu (väärtuselt) 4,1%, ajalehe- ja trüki-paberi 17,8%, puuvillariide 47,5%, jämeda linase riide 25,0% ning tahvelklaasi väljavedu 67,9%. Puuvillalõnga ja -niidi ning džuuatriide ja -kottide eksport suurenes — esimene 51,2% ja teine 9,8%.

Sissevedu — Imports.

Sisseveo tõus k. a. jaanuaris toimus (võrreldes 1. a. sama kuuga) peamiselt toit- ja maitseainete ning väiksemal määral valmissaaduste suurenenud impordi arvel. Kõige enam kasvas esimese rühma sissevedu, paisudes 1,1 milj kr-lt 2,3 milj kr-le — seega tõus 1,2 milj kr. (106,5%). Valmissaaduste ost välisurgudest suurenes 0,6 milj kr. (20,4%) ja toor- ning poolvalmisainete sissevedu 4,0%.

Toit- ja maitseainete rühmas suurenes teravilja sissevedu. Teravilja veeti sisse 13 tuh tn 1,7 milj kr. väärtuses — 5 tuh tn 292 tuh kr. vastu 1. a. — seega juurdekaskoguselt 8 tuh tn (182,8%) ja väärtusest 1,4 milj kr. (479,8%). Üksikuist teraviljalikidest toodi sisse: rukist 993 tn 108 tuh kr. väärtuses, nisu 4 tuh tn 676 tuh kr. väärt., otra 506 tn 78 tuh kr. väärt., kaera 747 tn 88 tuh kr. väärt. ja maisi 7 tuh tn 742 tuh kr. väärtuses. Kuigi suhkru sissevedu

koguselt suurenes (7,1%), langes väärtus hinnalt kallima — läti suhkru — ärajäämise tõttu 44,6%.

Väliskaubanduse käive jaanuaris 1936—37.

Turnover of January Foreign Trade 1936—37.

	Jaanuar		1. I — 31. XII		1936 1937 %
	1937	1936	1936	1935	
	1000 kr. — In 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports	5 538	6 200	88 191	80 118	+8,8
Sissevedu — Imports	7 987	6 093	86 846	68 757	+26,3
Käive — Turnover	13 520	12 293	170 037	148 875	+14,2
Väljavedu ±					
Exports ±	-2454	+107	-3 655	+1 381	
	1000 tn. — In 1000 tns.				
Väljavedu — Exports	19	26	453	478	-5,2
Sissevedu — Imports	39	31	383	296	+20,4
Käive — Turnover	58	57	836	774	+8,0

Toor- ja poolvalmisainete rühma tähtsamaist aineist suurenes džuuadi, puuvilla, petrooleumi, benssiini ja väetiste sissevedu, kuna toornahkade, villa ja puhastamata väävlisissevedu näitas tagasimeinekut. Võrreldes 1. a. jaanuariga paisus džuuadi sissevedu väärtusest 34,6%, kuna puuvilla sisseveo juurdekaskv ulatus 26,6%-le. Petrooleumi ost välisurgudest kasvas 16,5% ja benssiiniimport 48,8%. Õige tuhlisti kahanes toornahkade ja villa sissevedu — esimene (väärtuselt) 40,6% ja teine 59,5%.

Valmissaaduste sisseveo liikumine tõususuunas toimus (võrreldes 1. a. jaanuariga) peamiselt elektrimasinate, metallide ja transportvahendite suurenenud sisseveo arvel. Metallide sissevedu ületas 1. a. jaanuari arvud koguselt 1 038 tn (36,4%) ja väärtuselt 178 tuh kr. (36,7%), kuna elektrimasinate, -aparaatide ja -tarvete sisseveo juurdekaskv ulatus (väärtuselt) 181 tuh kr-le (82,3%) ja transportvahendite import 112 tuh kr-le (100,9%). Peale nimetatud ainete näitas tõusu instrumentide ja aparaatide (peale elektriaparaatide) sissevedu, paisudes (väärtuselt) 76 tuh kr-lt 157 tuh kr-le.

MOOTORSÕIDUKITE ARV 1. I 1937. — NUMBER OF MOTOR VEHICLES 1. I 37.

Viimasel paaril aastal näeme järjekindlalt hoogsat tõusu liikvelolevate mootorsõidukite arvus. Kasvavad tunduvalt liikvelolnud sõiduautode, veoautode ja mootorrataste arvud. 1936. a. jooksul väljaantud sõidulubade järgi

ulatus sõiduautode arv 1. I 37 2 425 e. a. 2 127 vastu; 1936. a. tuli juurde seega 298 sõiduautot ehk 14,0% sõiduautode üldarvust; 1935. a. tõusis juurdekaskv sõiduautodel 347, aasta varem 70. Kasvanud on isiklikus kasus-

tuses olevad sõiduautod, kuna üüriautode arv püsib ühtlasena — 636. Ligi poolel kogu sõiduautodest on tegevuskohaks Tallinn. Tallinna arvele langeb ka üle kolmandiku sõiduautode juurdekasvust. Nimetamisväärselt tuli sõiduautosid juurde veel Tartu-, Viljandi-, Harju-, Võrumaal ja Tartu linnas.

Veoaautosid oli 1. I k. a. 1734 e. a. 1438 vastu, juurdekasv 1936. a. ulatus seega 296 ehk 20,5%. Varemil aastail oli veoautode juurdekasv: 1935. a. 245, 1934. a. 28. Registreerimiskoha järgi oli 36,9% veoautode asupaigaks Tallinn. Üle 10% veoautodest asub Pärnus ja Pärnumaal; teistes maades on veoautosid alla 10% üldarvust. Üle 100 veoauto on Tartus, Harju-, Viru, Pärnu-, Viljandi- ja Tartumaal. Veoautode juurdekasvust langeb, samuti nagu sõiduautode juures, kolmandik Tallinna arvele. Tallinnas tõusis veoautode arv 1936. a. võrreldes eelmisega 18,5%. Eriti suur veoautode suhteline juurdekasv oli Tartus ja Pärnumaal, nimelt üle 50%.

Mootorrataste arv oli 1. I 37 1490 e. a. 1225 vastu; 1936. a. tuli juurde seega 265 ratast ehk 21,6%. Tõusis korvita mootorrataste arv, korviga mootorrattaid oli üldarvust vaid 15,5% ja nende arv jäi eelmise aasta tasemele. Tallinnas asub kõige enam mootorrattaid, nimelt 30,1% üldarvust. Tartus ja teisis linnades ühes maadega asub alla 10% üldarvust. Mootorrataste juurdekasvust langeb 24,9% Tallinna arvele, kus mootorrataste arv tõusis 383-lt 449-ni. Juurdekasv oli nimetamisväärt veel Tartus, Pärnu-, Viljandi-, Tartu- ja Virumaal.

Mootorsõidukite arv 1. I 1937. a.

Number of Motor Vehicles 1. I 1937.

	Sõiduautod Passenger Cars		Autobused Autobuses	Veoaudo Trucks	Tuletõrjeautod Fire Engines	Mund liigid Other	Mootorrattad korviga Motorcycles with Side-cars.	Mootorrattad korvita Motorcycles without Side-car
	Kokku — Total	Sellest takso Taxi of Taxis						
Tallinn	1 189	303	58	640	22	7	80	369
Tartu	228	98	19	186	10	1	14	101
Narva	50	25	9	25	7	2	3	17
Harju	114	—	19	129	3	—	16	91
Viru	137	30	16	123	7	—	16	109
Järva	72	12	6	54	6	—	19	65
Lääne	57	13	7	61	3	—	10	53
Saare	26	11	10	81	2	—	13	12
Pärnu	186	29	28	180	9	1	18	118
Viljandi	150	37	22	117	12	—	13	113
Tartumaa	107	32	28	109	1	—	6	105
Võru	78	23	16	62	1	—	6	61
Välga	47	18	6	30	4	2	12	24
Petseri	36	—	5	31	1	—	6	20
Kokku								
Total	2 425	636	240	1 734	88	13	232	1 258
1. I 1937	2 127	636	220	1 438	80	12	233	992

Autobuste arv tõusis 1. I 37. 249 eelmise aasta 220 vastu — suurenedes 13,1%. Autobusi tuli juurde maadesse. Uusi mootorsõidukeid tuli 1936. a. jooksul liikvele; 419 sõiduautot, 381 veoautot, 28 autobust, 1 sanitaarauto, 2 tuletõrjeautot ja 1 surnuveoauto. Uute mootorsõidukite hulgas esinevad järgnevad firmad: Chevrolet 145, Ford 114 ja Opel 104 mootorsõidukit. Peale nende väärrib nimetamist: International (40), Mercedes-Benz (34), D.K.W. (34), Bedford (30), Studebaker (30).

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg 17. II-ni oli eelmise nädala tasemel. Nõudmine laevade järele ei olnud küll väga elav, kuid mitmekesine. Kuna laevade pakkumine on väike, sest suurem osa tonnaaži on kinni varemsoõlmitud lepingute täitmiseks, püüsid prahid eelmise nädala tasemel, tendents kindel.

Iseloomustavaks oli viljaveoturil elavnemine Saksa ja osalt Hispaania ning Inglise

ostude tõttu, kusjuures prahid püüsid eelmisel tasemel.

La Plata Up-River (Inglise valit. sadamad 27/6 Austraaliast — Inglise-Euroopasse 33/—39/-. Samuti püüsid endisel tasemel ka teised üleookeaniveod: riis I. Indiast 38/—40/- Euroopasse, suhkur L. Indiast (Kuuba) 19/3—19/6 Inglise. Lähemal vedudel Vahe-mere tagasiprahid lõdvenesid pisut metalli-

muldade ja fosfaatide veol, makstes näiteks: 9 000 tn. Bona-Ymuiden 8/9; 3000 tn. Susa—Rouen 11/9, mullapähkleist L. Aafrika jõgedelt kontinenti 28/-—30/- tn.

Sõed Inglisest Vahemerre endises hinnas: Bristol kanali sadamaist Aleksandriasse 8/-, Inglise idarand — Vahemere lääne sadamad 8/6—9/3, La Platasse Cardiffi rajoonist 11/-—11/6.

Balti meres on laevade tegevus tõmbunud kokku, kuna põhjapoolsed sadamad on jääs ja ka mujal on tihti raske saada kaheotsaga vedusid. Tähtsamaks veoks transportsõidus on jäänud sütevedu, kus hinnad olid eelmisel tasemel: Inglise idarannast Taani 6/-—6/6 ja Balti merre 6/6—7/6.

Võrdlemisi elav oli nõudmine ajalepingulaevade järele mitte üksi üksikuiks reisideks, vaid ka pikemaks ajaks, mitte üksi suuremate vaid ka väiksema tonnaaži peale. Näiteks sõlmiti 9000 Dw tn kreeka aurik 9/11 kuu peale 5/6 per tn, 3200 tn aurik (vanem) 6/9 kuu peale £ 875.—, 2000 tn aurik 6/9 kuu peale £ 675. Pikema aja peale ajalepingule laevade võtmine näitab usku praeguse konjunktuuri kestmiseks.

Jaauari „Lloyd's List'i“ prahiindeks näitab Euroopa vedudes vähest tagasiminekut võrreldes detsembriga, kuna teised indeksid tõusid kõik jaanuaris püsinud erakordsete

üle-ookeani veohindade tõttu, millised veebruaris vähenesid:

Jaauari prahiindeks (1923=100):

		±%/o
Euroopa	106,5	-1,1
P. Ameerika	96,9	+8,2
L. Ameerika	106,8	+9,4
I. India ja Aafrika	124,1	+6,7
V. ook. ja Austr.	89,9	+4,0
Üldindeks	104,8	+5,4

Laevade müügiturul on uudiseks järsk hinnatõus lammutuseks müüdavalt laevadelt, mida põhjustas relvastuse tagajärjel suurenenud nõudmine rauamaterjalide järele. Viimase 1½ kuuga tõusis hind kuni 50%. Viimasel ajal on trampaarikute eest makstud kuni 54/- — 55/- per br tn ja tank-laevadest 47/- — 48/- per tn, näiteks:

A/l „Syric“, 2100 br tn, ehit. 1904, müüdüd Inglise £ 5650. Tank a/l „British Ensign“ 7048 br tn, ehit. 1917 Danzigi £ 16.500.

Sõiduks müüdivate laevade hinnad püsivad samuti kõrged, kuid tehinguid keskmises suuruses laevades on olnud vähe. Näiteks võiks tuua Inglise isetrimmija „Marie Llevellyn“, 2100 tn dw, ehitatud 1920. a., müüdi nüüd £ 14.500 eest Inglise, kuna 1933/34. a. pakuti seda laeva 50% odavamalt, kuid siis ei leidunud ostjaid.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võiturul jätkus m. n. hindade nõrgenemine. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 96—98 š cwt eelmise nädala 101—103 š vastu. Taani võihinnateering Kopenhaagenis langes 14 Tkr. 100 kg, moodustades 202 Tkr. Vastavalt välisturuhindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahekorra kujunemisele noteeriti meie eksportvõihinnaks 131 š kg, mis on 9 š madalam e. n. hinnast.

Käesoleval tootmissesoonil augustist veebruarini suurenes võitoodang Uus-Meremaal võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Kontrolljaamadele väljaveoks esitatud võikogus oli (I. VIII — I. II) tänavu 99 222 tn, m. toot-

missesooni 94 262 tn vastu, suurenedes seega 5%. Juustutoodang suurenes aga suhteliselt enam, s. o. 50 133 tn-lt 53 529 tn-le ehk 7%. Seejuures oli k. a. 31. I võitagavarade seis Uus-Meremaal 27 800 tn (I. a. 26 500 tn) ja juustul 22 000 tn (I. a. 21 000 tn). Sellest nähtub, et piimasaaduste tootmine Uus-Meremaal toimub edasi tõususuunas.

Piimasaaduste väljaveo kontrolljaama andmeil oli m. a. väljaveoks esitatud võist 95,7% esimest sorti. Eelmisel aastail olid vastavad suht-arvud 1933. a. — 88,9%, 1934. a. — 95,6%, 1935. a. — 96,8%. Seega on võikvaliteet 1933.—35. a. näidanud paranemist, kus-

juures aga m. a. võrreldes 1935. a-ga ilmnes väike tagasimine. Seejuures tuleb märkida, et m. a. tuli võisortide määramisse juurde uus tegur, tingituna turunõuete rahuldamise vajadusest.

M. a. tehti kõigile piimatalitustele ülesandeks valmistada erinõuete kohast võid, mis otstarbeks piimatalitused ositati vastavasse võivalmistusrühmadesse. Tüübinõudeile — eriti värvilt ja soolamiselt — mittevastavalt valmistatud või langeb I sordist II sorti, mis osaliselt vähendas I sorti kuuluva või %, andes m. a. 95,7%.

I sordi suhteline langus seega on põhjendatud ka turunõudeile vastavuse tõstmisest.

M. n. maksus või siseturul s. kg:

Tallinn	lauavõi 190—195	kõõgivõi 165—175
Tartus	" 190—200	" 150—163
Pärnus	" 175—195	" 155—175
Valgas	" 180—205	" 175
Rakveres	" 175—195	" 160—165
Narvas	" 180—190	" 165—170

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS.

	Nädalas.		1937. a. I. I kuni 21. II	1936. a. I. I kuni 23. II	1935. a. I. I kuni 24. II
	15. II- 21. II 1937	8. II- 14. II 1937			
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	138,4	200,9	1094,3	827,4	657,8
Sellest:					
Saksa	46,9	125,6	422,2	366,8	325,2
Inglise	76,3	75,3	481,5	398,6	466,2
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	—	—	—	44,6	—
Sellest:					
Inglise	—	—	—	—	—
Saksa	—	—	—	43,6	—
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	97,9	50,0	319,9	340,3	308,3
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	77,1	127,5	1715,1	1913,6	1272,7
Sellest:					
Inglise	15,3	40,3	702,2	962,0	1109,2
Belgiase	—	—	80,2	20,3	70,3
Soome	—	—	—	210,8	11,2
Saksa	61,8	70,5	612,4	80,8	10,4
Prantsusse	—	10,1	251,2	667,3	0,2

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 80 š-le tsntn. Nõudmine peekoni järele näitab väikest tõusu, mis lubab eeldada hindade paranemist lähemate nädalate jooksul. Ühtlasi jäid muutusetu ka peekonisigade noteeringud.

Möödunud nädalal tapeti eksporttapamajades 1 253 siga 1 457 sea vastu eelmisel nädalal. Toodang püsib endiselt tunduvalt alla eelmise aasta taseme. Kuna sigade pakkum

ine on praegu tagasihoidlik, võib elussigade eksporditi alustada arvatavasti mitte enne märtsi lõppu.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad endiselt järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	92	87	81	Sise-
55,5—59 "	87	83	77	turu-
72,5—75 "	87	83	77	hinnad
75,5—80 "	83	79	76	

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. oli turul kauplemine elav kõikide lihalükkidega ning mõni päev nõudmine ületas pakkumise. Eeltoodust tingituna püsisid hinnad osalt endisel tasemel ning osalt kõvenesid. Veiste pakkumine oli tagasihoidlik, eriti eksportkaupa nõuti enam, kui suudeti pakkuda. Hinnad paremail sordel kõvenesid. Liha maksus suuril rammusail pullel 49—52 s, keskmisil 46—49 s kg, eluskaaluga turustades 29—31 s kg.

Väiksemate pullide ja mullikate liha maksus rammusail 43—45 s, keskmisil 42—43 s ja lahjadel 30—35 s kg. Eluskaaluhinnad vastavalt eeltoodud sortidele 20—25—28 s kg.

Väiksemad pullid ja mullikad keskmises ja paremas rammususes tapeti ekspordiks Soome.

Lehma- ja härjaliha maksus nuumatuul 46—50 s, keskmisil 34—40 s ja lahjadel 28—30 s kg. Eluskaaluga turustati lehma 14—23—32 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud liha kilo hinnale arvata naha ja pudemete anvel juurde pullidel 8—11 s ja lehmadel 10—12 s.

Vasikaid turustati 1358 tk. Hinnad püsisid kogu nädal ühtlasel tasemel. Nii

maksusid tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega: nuumatud 70—75 s, keskmised 60—65 s ja lahjad 50—55 s kg. Elusvasikad maksusid rammususe ja suuruse järgi 35—45 s. kg.

Lammaste pakkumine väike. Turustati 331 lammast. Tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta maksusid: rammusad 70—75 s, keskmised 65—75 s ja lahjemad 60—63 s kg. Eluskaalu järgi maksusid siseturul lambad 30—35—40 s kg.

Eksportlambalihanoteering jäi endiseks, headuse järgi 90—95 s kg. Eluskaaluhinnaks franko saatejaam 42—45 s kg. Eksporditi 21.—28. II 37. 4 000 kg I, II, III ja VI liiki. Stokholmist saadud andmeil maksus värskel lambaliha 135 ööri kg.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris piimahindadeks 22. veebruaril s. a. Tallinna kohta endised hinnad, s. o. I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 senti ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter. Piima nõudmine ja pakkumine püsib Tallinnas enam-vähem tasakaalus, mistõttu ka hinnad püsivad. Rajooniti makstakse kauplustes piimatoojatele II valiku rõõskpiimast 11 senti, teisel 10 senti liitrist.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. n. valitses teraviljaturul vaikus ja hinnad jäid väikeste ülesallakõikumistega eelmise nädala tasemele. Lääne-Euroopa sissevedajais mais on viimasel ajal põllupidajad hakanud suurendama müüke siseturule, mille tagajärjel välisvilja sisseveo vajadus on muutunud väiksemaks. Ka osutusid P.-Am. Ühendriige külma ja liivatuiskude poolt tekitatud taliviljaoraste kahjustused liialdatuiks, mille tagajärjel eelmisel nädalal kiirelt tõusev nisuhindade kallinemine jäi juba nädala algul seisma ja kaldus nädala lõpupoole isegi langusele.

M. n. kohta noteeriti tähtsamal teraviljaturgudel järgmised hinnad kr. kv. kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 16.19 (16.23), Winnipeg 15.68 (15.80), Hamburg 16.84 (16.81).

Sigade pakkumine keskmine. Turustati 796 siga. Hinnad kõvenesid. Tendents püsib. Tapetult maksusid noored sead 80—85 s, liha-sead 83—85 s, rasvasead 80—83 s ja peekonkaalulised 82—85 s kg. Elussead maksusid 60—65 s kg.

Väikemüügihinnad teiste linnade turgudel (s kg):

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	80—100	40—50	40—60	60—65
Pärnu	80—95	35—60	48—45	55—63
Valga	80—110	45—50	40—45	50—60
Võru	80—100	35—50	40—50	50—60

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 75 s kg. Vasikanahad 5.75—6.00 kr tk ning kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind 1.70 kr. Lambanahad 24 kr tk, sõltuvalt villast. Hobusenahad 12—15 kr tk.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	15—17	—	14	11—13
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	15	—	—	10
Pärnu	17	13	—	12
Viljandi	—	—	14	11
Rakvere	14	—	—	10
Haapsalu	—	—	11	8
Valga	14	—	—	9—10
Paide	—	—	—	9
Võru	—	—	—	10
Kuressaare	—	10	—	—

Nisu: Chicago 18.31 (18.37), Winnipeg 17.22 (17.45), Hamburg 21.05 (20.94), Liverpool 16.97 (17.29).

Mais: Chicago 15.36 (15.59), Hamburg 10.62 (10.43), Rotterdam 10.38 (10.50).

Argentiina kaerahind Hamburgis tõusis eelmise nädala 10.38 kr-lt 10.44 kr-le, kuna odrahind langes 12.95 kr-lt 12.92 kr-le kv.

Väikemüügihinnad siseturul s kg.

	Tartu	Pärnu	Valga	Rak-	Kures-	Paide
				vere	saare	
rukis	14	—	15	14	15	14
nisu	24	—	24	22	22	22
oder	15	17	16	15	14	16
kaer	13	14	13	13	11	12
rukkijahu	15	17	16	15	17	15
sepijuhju	23	30	30	28	27	29

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Veebruari esimesel poolal külmade ilmade tagajärjel oli maal raudteejaamades kartulite vastuvõtmine takistatud. Läänud nädalal muutusid ilmad soojemaiks, seega algas ka raudteejaamades kartulite kokkuost. Hinnad näitasid veidi paranemist, kerkides umbes 10 s kv.

Peale söögikartulite ostetakse veel kartuleid piiritusvabrikuisse, enamasti ülenormipiirituse valmistamiseks. Suuremad tärklisvabrikud on lõpetanud kartulite vastuvõtmise, sest kartulijahu realiseerimisega välisturgudel on raskusi, samuti ei ole kartulite kokkuost kerge.

Veebruaris veeti kartuleid välja 7 000 kv, sellest saadeti suurem osa välja läinud nädalal, Võib arvata, et veebruari kartulite väljavedu jääb väiksemaks m. a. sama kuu väljaveost.

Kartulihindade noteerimiskomisjon noteeris koosolekul 22. II s. a. Börsikomitees järgmised kartulihinnad:

- 1) Söögikartul — raudteejaamades 2.40—2.60 kr kv.
- 2) Tööstuskartul: piiritusvabrikuis 1.80—2.40 kr kv.

Tendents püsiv.

KALATURG. — FISH MARKET.

Värske kala väljavedu arenes rahuldavalt. Tähtsama osa väljaveos moodustab koha, kuna haugi ja teisi kalasorte veeti välja väikesel kogusel.

Koha tuli Peipsi-Pihkva järvest ja Pärnu lahest. Peipsi-Pihkva järve kohasaak oli paiguti õige rahuldav, kvaliteet endiselt hea. Toodangus esines peamiselt I valiku (suur) koha, mistõttu õige tunduvalt suurenes koha väljavedu Kesk-Euroopa maisse, kuhu nõutakse enamalt suurt koha: 2 kg ja raskem kala.

Kohahind võrdlemisi hea; kalureile maksti 85—90 s kg.

Pärnu lahe võrgupüük annab enamikus väiksemat II valiku koha, millest maksti kalureile 57—60 s kg, s. o. 10 s kõrgem eelmise nädala hinnast.

L. n. veeti välja värsket kala 33 550 kg, sellest koha 27 500 kg, haugi 3 700 kg, ahvenat 1 360 kg, lutsu 420 kg, latikat 480 kg, siiga 90 kg.

Koha eksporditi Rootsi 14 500 kg, Austriasse 7 430 kg, Šveitsi 2 230 kg, Saksa 2 820 kg, Tšehhoslovakkiasse 570 kg.

Kesk-Euroopa riigesse läks peamiselt Peipsi I valiku koha. Rootsi ja Saksa mõlemaid sorte — Peipsi ja Pärnu koha.

Rootsis järvede kohasaagi vähenemise tõttu suurenes nõudmine väliskoha järele.

Haugi eksporditi Rootsi 2 600 kg, Šveitsi 300 kg, Soome 400 kg.

Latikat — Soome, lutsu — Rootsi, siiga — Saksa.

Siseturul oli värsket kala pakkimine rohke, kuid nõudmine arenes nõrgalt, sest mitügilolev kalakaup oli mitmesuguse väärtusega. Elusvärsket sulakala kõrval pakuti rohkesti külmutatud kala, milline muutliku ilmastiku mõjul kannatas tunduvalt välimuselt kui ka kvaliteedilt. Et mitügihinnas ei tehtud alandusi, jäi palju kaupa realiseerimata.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad 20. II 37. s. kg.

	Tallinn	Tartu
Koha I valik	100—120	—
„ II „	70—80	70—100
Haug	40—50	40—45
Ahven, Peipsi	25—30	13—30
„ more	40—45	—
Latikas	30—45	20—40
Luts	30	30
Kiisk	—	15
Särg	—	15
Räim	30	30
Tursk	25—40	—

Räimekaubanduses valitses elavam tegevus. Hara ja Kolga lahes alanud talinoodapüük andis keskmisi räämesaake, millest osa realiseeriti kohal, osalt Tallinna turul. Nädala kestel tuli Tallinna mitügile räimi ca. 11 000 kg. Räämehind püüis 30 s kg, ainult laupäeval turuaja lõpul langes hind 25 s kg. Väikesed räämed maksusid 12—15 s kg.

Soolakala järele oli nõudmine endiselt elav, hinnad muutuseta.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

TŠEHOSLOVAKKIA SISEKAUBANDUSINSTITUUT.

CZECHOSLOVAKIAN INSTITUTE OF INTERNAL TRADE.

Sisemaise kaubanduse arendamiseks asutati hiljuti Tšehhoslovakkias tööstuskodade algatusel eriline Sisekaubandusinstituut. Sisekaubandusinstituudi eesmärgiks on sisemaise kaubanduse teaduslik uurimine. Uurimisist saadud ja läbitöötatud materjale tahab instituut oma kava kohaselt rakendada praktiliselt hulgi- ja jaekaubandusettevõtete teenistusse nende ratsionaliseerimiseks ja elujõulisemaks muutmiseks. Eriuurimusi tahetakse viia läbi ka kaupluste teenijate personaali kohta. Oma töö eeskujuks seab instituut USA Harvardi Instituudi, Berliini kaubandusuurimis-instituudi (Forschungsstelle für den Handel) ja Inglise Incorporated Association of Retail Distributors uurimisviisid.

Mõningaid uurimusi sisekaubanduse ja kaubandusettevõtete üle Tšehhoslovakkias korraldati ka juba varem mitme asutise poolt, kuid nad ei toimunud süstemaatiliselt ega hõlmanud kogu vahendusprotsessi. Neist võiks mainida Sisekaubanduse ratsionaliseerimiskomisjoni uurimusi 1930. a., Massariki nimelise Töökadeemia kaubanduse teadusliku organiseerimis-sektsiooni töid ja Riigi Statistikabüroo poolt alustatud uurimustöid 1933. a.

Instituudi asutamiseiga koordineeritakse kõik need uurimustööd nüüd põhiosas ja muudetakse plaanikindlamaiks. Sisekaubandusinstituudi töö toimub tihedamas kontaktis Riigi statistikabürooga, Massariki töökadeemiaga, kaubandus-tööstuskodadega ja Rahvusliku teadusliku organiseerimiskomiteega. Instituudi üldjuhtimine kuulub Kuratooriumile, kus on esindatud Kaubandusministeerium, Kaubandus-tööstuskodade Keskkogu, Tšehhoslovakkia Kaupmeeste Keskkliit ja äriteenijad.

Instituudi töötulemused saavad huvitavad ja kasulikud, kõigepealt kaupmeestele endile, riigiasutisile ja laiemale majandusringkondadele. Mitmed seadused ja määrused, milleid avaldati senini kõlvatu võistluse takistamiseks ja kaubandusettevõtete asutamise pii-

ramise kohta, ei ole töötatud välja objektiivsete teaduslike uurimismaterjalide alusel ega täiendada seetõttu tarvilikul määral nende peale pandud ülesandeid. Instituut pakuks tulevikus sel alal oma abi. Instituut tahab jõuda selgusele ja võtta seisukohta ka hulgi-kaubanduse ekspansiooni kohta jaekaubandusse (kaubamajad, ühehinnakauplused, kaubamajade osakonnad ja vabrikulaod, ahelkauplused), normaliseerida hinnaalanduspoliitikat ja leida uusi aluseid maksunormide määramisel. Üheks tähtsamaks ülesandeks seab instituut endale nõuande tegelike kaupmeestele ettevõtete juhtimisel, organiseerimisel ja kulude kalkuleerimisel.

Esialguses uurimiskavas seadis instituut oma päevakorda järgmised küsimused:

1. Käibe võnked hulgi- ja jaekaubanduses, nende põhjused ja tasandamisvõimalused. Maksutähtaegade (arveteõiendamise) ositamine ajalt ja sisseostukommete muutmise;
2. Inventuurväljamüügid laoliitika moodusena;
3. Kaubapakujate krediit ja selle mõju kaubandusele;
4. Elujuline krediit ostjale ja selle tulemused;
5. Kaubapakumismvormid ja milmesuguste reklaamviiside produktiivsus;
6. Kaupmeeste koostöö ja ühine kaupade propageerimine;
7. Kaubatoimetamine ja veokulud jaekaubanduses;
8. Kulude analüüs üksikuis hulgi- ja jaekaubandusliikides;
9. Hinnaalandused;
10. Kaubamajade ühehinnakaupluste, vabrikuladude ja ahelkaupluste mõju jaekaubandustegevusele;
11. Kauplemissaeg ja puhkeaeg;
12. Käibe kiirus kaupluses;
13. Kaubanduse ratsionaliseerimine;
14. Kaupluse asukoha küsimusi jne.

Instituudil on kavatsatud ka kaubandusettevõtete seisundi- ja dünaamilise statistika läbiviimine. Esimene nõuab oma iseloomult (ettevõtete seisundi määritlemine) meie majanduskonjunktuuride kõikumiste ajal kiireloomulist läbiviimist. Dünaamiline uurimine märgib aga seevastu kõiki sesoonsusvõnkeid ja konjunktuurimõjustusi, ta edeneb süstemaatiliselt ja on määratud pikemale ajale.

Dünaamilise uurimuse osas kavatses instituut viia läbi üksikuid kaubanduserialadel

tegutsevate ettevõtete kuukäivete järjekindlat analüüsi ja võrdlemist. Need tööd sooritatakse kokkulepele Kaupmeeste liiduga, kelle kaudu ettevõtted saavad instituudile määrgusena all järjekindlalt oma kuukäivete kirjeldusi. Ettevõtete andmed hoitakse saladuses ja avaldatakse anonüümselt.

Instituut esitab ettevõtetele kahte liiki küsimustikke. Üldküsimustik hõlmab küsimusi kaupluse asukoha, kaupluskäibe (suuruse), seadise, ostjate jne. kohta. Säärase üldküsimustiku täidab ettevõtte omanik ühekordselt pikema aja kohta.

Üksikasjaline kuukäibeküsimustik on diferentseeritum, ta käsitleb põhjalikult kaupluse kuukäibekäiku. Instituut analüüsib saadud andmeid ja korraldab erapooletuid võrdlusi ühel ja samal erialal ja tingimusi tegutsevate ettevõtete kohta. Toimitud võrdluste najal antakse kaupmeestele vajalikke näpunäiteid ettevõtte ratsionaliseerimiseks ja tervendamiseks.

Sisekaubandusinstituudi asutamine leidis laialdast poolehoidu Tšehhoslovakkia kaubandus- ja teaduslikes ringkonnas.

Soome-NSVL-u koostöö propside turustamisel

Co-operation of Finland and USSR in Props Marketing.

5. I oli Moskvaa järjekordne EPEEC (Euroopa propsi eksportöride) nõupidamine, kus konstateeriti, et 1936. a. oktoobris sõlmitud kokkulepe propside turustamise kohta mõjus müüjatele soodsalt, kuid et propside

hinnad on siiski veel suhteliselt madalamad kui teiste metsamaterjalide hinnad. Asuti seisukohale, et tuleb ajada hinnatõstmispoliitikat, jälgides täpsalt teiste metsamaterjalide hinna arengut.

Soome klaasitöösturite kokkulepe ühiseks hinnapoliitikaks.

Agreement of Finnish Glass Manufacturers.

29. I sõlmisid soome klaasitöösturid omavahelise kokkuleppe klaaskaupade ühiste hindade kohta, et lõpetada võrdlemisi ägedat

võistlust viimasel aastal. Kokkulepe, mis jõustus kohe, ei kehti alknaklaasi kohta.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

15. veebruaril 1937. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 171 728,11	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	704 876,51
välisraha	10 980 314,87	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 718 526,64	a) pangalaened liikvel	43 167 660,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kanbavekslid	9 741 215,73	valituse	28 885 674,21
põllumajandusl.	1 920 798,60	pankade	5 903 739,55
metsatööstusl.	53 635,18	teised	2 678 204,54
4. Laenud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	7 286 841,14
valitsusele	—		
teistele *)	10 501 682,53		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 879 184,52		
6. Muud aktivad — Other Assets	16 104 714,77		
	88 571 795,95		88 571 795,95

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 59,74 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: 59,74 %

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 454 795,88
Includes Ekrr. 1 454 795,88 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

President Rooseveldi kava teine järk. — *President Roosevelt's Second Plan.*

K. Kuusik.

President Rooseveldi algav teine valitsemisajajärk tõi uut huvi tema majandusliku ja sotsiaalse kava vastu. Esimesel neljal aastal ülesseatud kava ei ole kaugeltki viidud lõpule. Mitmed olulise tähtsusega osad selles on kõrgema kohtu poolt tühistatud, nõnda et sel puuduvad need laiad alused, millele taheti rajada üldkava. Kuigi kava üksikosal ei moodusta tervikut, on need siiski kõik sihitatud kindlate ühiskondlike hüvede kättevõitmiseks, millised Roosevelt seadis eesmärgiks oma esialgsel ametisseastumisel.

Erilist huvi president Rooseveldi valitsemisajajärgu algul omab küsimus, kas ta kavatséb jätkata oma esialgsel kava või lepib kõrgema kohtu poolt kehtimajäetud osaga omast kavast ja teeb rahu suurtöösturitega nende sõbraliku koostöö võitmiseks.

Kuigi Roosevelt ei ole oma tulevikukavasid avaldanud kindlakujuliselt, leiame tema viimaseist kõnedest, avaldusist ja seaduste eelnõudest küllalt tähiseid tema sammude edasiseks suunaks. Erilist tähtsust omab presidendi ametisseastumise kõne 20. I, mille hoolas lugemine näitab, et tema sotsiaalne ja poliitiline filosoofia on jäänud endiseks. Seades Ühendriikide majanduslikku jõukust vastuollu vaesusega, milles elas suur osa rahvast, ütles ta: „Meie oleme otsustanud teha iga ameerika kodaniku oma riigi huvi ja hoole osaliseks... Meie edu katseks ei ole mitte see, kas meie suudame anda juurde neile, kes on külluses, vaid see, kas meie suudame küllalt anda neile, kellel on liiga vähe... Meie ei lase end mõjutada mugavusest, opportunismist ega argusest. Meie sammude edasi.“

Kõrgema kohtu otsuste järgi, millised tühistasid mitmed tähtsad osad esialgses Rooseveldi kavas, oodati, et Roosevelt alustab võitlust põhiseaduse muutmiseks, kuid nüüd leiame, et president ei pea põhiseaduse muutmist siiski tarvilikuks. Ta ütles hiljuti: „Vajadust ei ole tunda mitte niivõrd põhiseaduse muutmise järele, kui järjest liberaalsemale

vaatele sellele. Peame leidma abinõu meie juriidilise vormi ja meie kohtuliku tõlgitsemise kohandamiseks ajanõudele maailma tähtsamates progressiivses demokraatias.“

Lisaks presidendi kõnedes leiduvaile väljendusile, millised näitavad tema vankumata tahet sammuda edasi endises suunas, kinnitavad ka uuele kongressile juba esitatud seaduste kavad, et möödunud neljal aastal alustatud töid kavatakse jätkata esialgselt ülesseatud eesmärkide kättevõitmiseks.

Mäletavasti oli neli aastat tagasi Rooseveldi peaeesmärgiks tasakaalu kaotanud ja kokkuvarisenud majanduselu jaluleseadmine. Kaaluva osa Rooseveldi kavast moodustasid seda eesmärki otseselt taotlevad majanduslikud sammud, kuid Rooseveldi arvates võis püsivat paranemist loota ainult nendega kaasaskäivate sotsiaalsete uuenduste läbi, vastavalt kaasaegsele elunõudele. Rooseveldi kava püüdeks ei olnud mitte heade aegade tagasivõitmine, vaid majanduselu rajamine püsivamaile aluseile.

Möödunud nelja aastaga leidis aset tunduvalt paranemine majanduselus. Tööstustoodang on saavutanud endise taseme, põllusaaduste hinnad on suuresti tõusnud, pangandus on pandud kindlale alusele ja töötaolu on vähenenud suuresti. Selle tulemusena on võidetud tagasi usk tulevikku. Kuid paranevad olud on toonud aegamööda tagasi sõnajulguse vahepeal vaikinud Rooseveldi vastaseile. Suurtööstuste ja rahamaailma juhtide eestvõttel on järjest kõvenenud vastuseis Rooseveldi kavale, mida neli aastat tagasi taluti vaikides kui vast ainsat teed kehtiva korra päästmiseks, kuid millele nüüd heidetakse isegi ette, et ta on pigem takistanud kui soodustanud majandusolude paranemist. Tegevusvabaduse kitsendust kartvad tööstus- ja rahamagnaadid ei suuda eriti taluda selle kava sotsiaalseid uuendusi ja ennustavad nende läbi kadu amerikanismi vabadusele. Põhiseaduse piir ja kõigiti seaduslikkus korras ülesseada püütud majanduslikku ja sot-

siaalsel kava on seatud lähisugulusse kord kommunismi, kord fašismiga.

Rooseveldi ülekaalukas tagasivalimine ei tähendanud mitte allavandumist tema vastaste poolt. Kuigi need individualismi pooldajad on vahepealseil aastail harjunud ja isegi soovitavaks tunnistanud nii mõnegi järelevalvetülesande, mis valitsus on Rooseveldi kava alusel võtnud omaks, seisavad igale edasisele uuendussammule kõigiti vastu. Kui varem vabariiklaste partei pooldas suurendatud liiduvalitsuse võimu ja demokraadiid olid osariigi eesõiguste kaitsjad, on nüüd osad ümberpööratud, sest suurenevas keskvoimus nähakse mõjuvõimsat tegurit majanduselu reguleerimiseks.

Uut meelehärma on tekitanud presidendi vastaste ridades tema hiljutine kinnitus, et tema ei kavatses jääda puhkama kättevõidetud loorbereile. Tema arvates võib asetleidnud kiire paranemine areneda sama ruttu veelgi katastroofilisema languse alguseks, kui ei kõrvaldata neid algpahasid, millede vastu on suunatud tema kava.

Presidendi sotsiaalprojektide tuumaks on rahva olukorra parandamine ostujõu tõstmise läbi. Seda loodetakse saavutada lähema töönaädalaga, lastetöö keeluga, minimaalse palga ja tööolude normimisega, sotsiaalse kindlustusega ning monopolsete suurfirmade ja eriti nende rahandusliku ehituse reguleerimisega.

Juba Rooseveldi uue valitsemisjärgu algpäevil ilmes selgelt, et president on otsustanud endisel kujul kasutada edasi tegelikult kõiki temale antud erakorralisi volitusi. Presidendi nõudel on kongress juba asunud tööle paljude erakorraliste seaduste ja volituste uuendamiseks, mis muidu oleksid automaatselt lõppenud k. a.

Need tähtsad liidid Rooseveldi kavas, mis on kas juba uuendatud kongressi poolt või millede suhtes seda on oodata lähemal ajal, oleksid: ülesehitatava kava finantseerimiskorporatsioon (RFC), dollari devalveerimise õigus ja stabiliseerimisfond, erakorralised maksud, hädaabi- ja avalikud tööd (FERA ja WPA), uued kaubalepingud, neutraliteedi kava ja rida väiksema tähtsusega erakorralisi volitusi ja seadusi.

Nagu teada, on olnud suurimaks takistuseks presidendi laiaulatusliku kava läbiviimisele Ühendriikide põhiseadus, mis annab liiduvalitsusel ainult piiratud võimu. Kõrgema kohtu tõlgitsemise järele seisab suur osa Rooseveldi kavast väljaspool liiduvalitsuse võimupiire, ja just neil motiividel tühistati Rooseveldi esialgne töötundide ja palga reguleerimiskava.

„Kuigi kõrgem kohus on tühistanud Rahvusliku tööstuse elustamisaktsiooni (NIRA), ei tehtud seda mitte põhipanevate probleemide suhtes; need on ikka veel meiega“, ütles president hiljuti kongressile.

NIRA luhtumise järele avaldas Roosevelt avalikult lootust, et töösturid oskavad ise hinnata tema kava sotsiaalsete uuenduste tähtsust ja jätavad need vabatahtlikult kehtima omavahelise kokkuleppe alusel. Näib aga, et tema lootused ei ole täitunud, vähemalt mitte küllaldasel määral ja seetõttu on Roosevelt need küsimused tõstnud taas päevakorda. Arvatakse, et põhiseaduslikest raskustest saadakse seekord üle seega, et uus seadus võtaks oma alla ainult need tööstused, kellele toodang esineb osariikidevahelises kaubanduses. Andes ajakohase definitsiooni „osariikidevahelisele kaubandusele“, mille reguleerimises kongress on kõikvõimas, saavutatakse peagu täielik reguleerimine, sest nagu teada, on sääraseid ettevõtteid, millede toodang levib vaid oma asukoha osariigis, Ühendriiges koguni vähe.

Esimeseks tähtsamaks uueks jätkuks argnevas kavas on presidendi ettepanek kongressile valitsusaparaadi ümberkorralduseks. Uue korraldusega leiaks lõplikku tunnustust liiduvalitsuse üred funktsioonid ja mitmed omal ajal erakorraliselt ellukutsutud valitsusasutised. Kuigi näib, et Roosevelt ei ole veel otsustanud, millised neist asutisist peaksid jääma alatiselt püsima lahutamatu osana valitsusasutisist, on siiski teada, et mitmeile neist on nähtud ette kindel koht uues kavas.

Tähtsamad neist uutest suurist ülesandest, millised liiduvalitsus on võtnud endale viimaseil aastail, on sotsiaalne hoolekanne, avalikud tööd, majanduselu finantseerimine, loodusvarade hooldamine ja majanduslik kontroll. Kahele neist, nimelt sotsiaalsele hoole-

kandele ja avalikele tööle ei ole praeguses valitsuse struktuuris juriidiliselt kohta, mistõttu valitsusasutiste ümberkorraldavas kavas on nähtud ette kaks uut departementi (ministeeriumi), mis tõstaks departementide üldarvu 10-lt 12-le. Enam kui 90 mitmesuguse iseseisvalt tegutseva büroo, komisjoni, nõukogu ja korporatsiooni allutamiseks vastavaile valitsusdepartementidele ja nende tegevuse koordineerimiseks tahab president kongressilt vabu käsi. Raskema osa probleemist moodustab majandusliku järelevalve alal tegutsevate komisjonide ohjeldamine, nagu Osariikidevahelise kaubanduskomisjon (Interstate Commerce Commission), Väärtpaperite börside komisjon (Securities Exchange Commission), Liiduvalitsuse kaubanduskomisjon (Federal Trade Commission), Liiduvalitsuse liiklemiskomisjon (Federal Communications Commission) j. t., sest need omavad juriidilisi kui ka administratiivfunktsioone omal alal. Uus kava võtaks neilt kõik plaanitsemise, kulutuse ja asjade juurduse õigused, viies need ülesanded vastava departemendi alla ja jätaks komisjonidele vaid neile aluvate küsimuste arutamise ja otsustamise õiguse.

Nagu teada, puudusid Rooseveldi valitsusel algul kavad ja pretsedendid suurte avalike tööde plaanitamisel 4 milj. töötule, mistõttu suur osa tema abistamiskavast on kandnud paratamatult juhuslikku iseloomu ja olnud isegi tulutu. Säärase segaduse vältimiseks tulevikus ja riiklike ning omavalitsustööde koordineerimiseks ning nõuandvaks organiks presidendile pikemaajalisel plaanitamisel loodusvarade kasutamiseks on uues kavas pandud ette kutsuda ellu alaline sellekohane komitee, Riiklik ressurside nõukogu (National Resources Board), mis koosneks viiest palgata liikmest.

Roosevelt kinnitab, et valitsusasutiste ümberkorralduskavaga ei taotle tema mitte laimat võimu, kuna põhiseaduse alusel tal on see võim juba täies ulatuses käes, kuid halva organisatsiooni tõttu ei ole tal seda võimalik otstarbekalt kasutada. Sel alal on näha ette tugevat vastuseisu kongressi poolt, kuid teisalt ei kahtle keegi selles, et president on valmis lööma lahinguid oma uue kava eest, mida ta esitas järgmise üleskutsega: „Kas

siis tõesti öeldakse, demokraatia oli suur unistus, kuid ta ei suutnud tulla toime oma ülesandega... või võtame meie kätte samas ja praegu, ilma edasise viivitusega, ja kanname selle eest hoolt, et Ameerika demokraatia saaks anda tagajärjeriiklikaid tulemusi, nagu praegune aeg seda nõuab.“

Teisist lahendust ootavaist probleemidest on ta tähendanud eriti sotsiaalsele kindlustusele, odavahinnalisele majastusele, rendifarmingule ja eeskätt kõige sügavamale ulatuvale ja kõiki haaravale töötaoluprobleemile ning majandusliku tasakaalu puudusele.

Lähemalt peatus ta töötaoluküsimuse juures oma 11. I. teadaandes kongressile, milles ta nõudis täiendavalt \$ 790 000 000 avalike tööde teostamiseks 1. II — 30. VI s. a. Ametlikel andmeil oli käesoleva talve algul 6 milj. inimest rohkem tööl kui märtsis 1933. a., ja sellest arvust on enam kui 1 milj. leidnud tööd eraettevõtteis viimase aasta jooksul.

Samas teadaandes avaldas president üleskutse tööstureile ja äriettevõtjale töötada käsikäs valitsusega töötaolu vähendamiseks, tõstes võimaluste piires teenistusesolevate arvu.

President juhtis tähelepanu sellele, milline tugev, tagasikiskuv mõju on pikemal tööajalal töötaolu vastu võitlemiseks. Keskmise tööajalal tõusis 33 tunnilt 1934. a. septembris 40 tunnile 1936. a. oktoobris, seega 20%. Kuigi enamuses tööstusis ei ole NIRA poolt omal ajal ülesseatud maksimaalsed töötunnid palju muutunud, on ametlikel andmeil paljudes tööstusis seda tehtud siiski ebamäärasel viisil. Pikemaajal töötunde tõi president seletuseks jõudsale tööstustõusule ilma vastava vähenemiseta töötaolus.

President teeb etteheite sääraseile ettevõtjatele ja tuletab meelde, et hädaabitööde lõplik kulu sõltub just eraettevõtete algatusest ja võimest tõsta töötavate käte arvu. Pealegi toob loomulik juurdekasv 400 000 uut töolist aastas juurde, kellele on vaja leida tööd juba lihtsalt seaks, et vältida tõusu töötute hulgas.

1936. a. III oli 3 400 000 inimest avalikel tööil ja käesoleval talvel vajavad tööd

2 580 000 töötut. Seega on hädaabi korras töötavate arv vähenenud aasta jooksul 800 000 võrra.

Presidendi eelarve kõnest selgub, et tööta-oluprobleemile ei ole oodata kiiret lahendust. 1938. a. riigi tulude-kulude eelarve \$ 1 537 123 000 ülejääk on määratud avalike tööde läbiviimiseks, kuid täielikult tasakaa-

lustatud eelarvet saab president lubada alles 1939. a-ks ja sedagi ainult siis, kui asetleidev majandustõus jätkub seniselt.

Roosevelt lõpetab oma läkituse kongres- sile töötaolu küsimuses oma valimiseelse lu- baduse meeldetuletusega — mitte jätta unustusse ühtegi meest, naist ega last, kes on jäänud hätta nende enda süüta.

SOOME.

Olukord viljaturul. — Grain Market.

Soome oma vili on turult juba lõppenud ja seetõttu alandati kodumaise rukki sissejaha- tuse osa 5% -le, mis % pidanuks alandama juba aegsamalt, kuid suurveskitel oli veel tagava- ru. Viljahinnad olid viimasel ajal püsivad. Arvestades tarvidust rukki sissetoomiseks mujalt on oodata, et rukkitoll järgmiseks veerandaastaks määratakse madalamaks I

veerandi omast, mis on 75 penni kg-lt. Ar- vatakse, et aprillist võiks see toll olla 50 penni. Rukkiostmiseks välisriigest ei olnud senini takistusi, ainult Poolalt ei saanud viimasel ajal enam osta seal kehtimapanud väljaveokeelu tõttu. Loodetakse siiski, et lä- hemal ajal müüakse sealt väljaveoks 10 000 tn, millest võiks saada osa ka Soome.

Eesti väliskaubandusebilanss tähtsamate riikidega jaanuaris 1935./37. a. 1000 kr.
Estonian Trade Balances with Principal Countries, January 1935.—37. (in 1000 Kr.)

	Jaanuar			1. I. — 31. XII.				January			1. I. — 31. XII.			
	Aasta	Väljavedu	Sissevõetud	Saldo	Väljavedu	Sissevõetud		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports
ÜLDSE —	1937 5 633	7 087	— 2 454	83 191	86 846	— 3 655	Taani	1937 37	33	+ 4		1 678	2 078	— 500
TOTAL	1936 6 200	6 093	+ 107	80 118	68 767	+ 11 351	Denmark	1936 28	93	— 65		1 425	1 047	+ 378
Sellast —	1935 5 936	4 954	+ 982					1935 106	58	+ 48				
Thereof:							Holland	1937 150	534	— 384		1 807	2 218	— 411
Briti	1937 1 839	1 095	+ 744	30 448	15 528	+ 14 920	Netherlands	1936 70	152	— 82		1 928	1 618	+ 290
United Kingdom	1936 1 777	1 107	+ 670	30 066	13 052	+ 17 014		1935 128	59	+ 69				
	1935 2 729	928	+ 1 801				Belgia	1937 159	64	+ 95		1 285	1 600	— 315
Saksa	1936 1 559	1 598	— 37	18 695	25 849	— 7 154	Belgium	1936 102	90	+ 12		823	1 571	— 748
Germany	1935 877	1 112	— 235	19 542	18 055	+ 1 477		1935 136	155	— 19				
							Poola	1937 106	469	— 363		1 125	1 763	— 638
U. S. A. . . .	1937 174	488	— 314	3 080	7 996	— 4 916	Poland	1936 79	26	+ 53		609	1 265	— 656
U. S. A.	1936 135	641	— 506	2 185	7 849	— 5 664		1935 56	119	— 63				
	1935 44	450	— 406				Norra	1937 41	24	+ 17		1 513	568	+ 925
Läti	1937 62	94	— 32	1 022	2 287	— 1 265	Norway	1936 131	6	+ 125		1 438	168	+ 1270
Latvia	1936 74	693	— 619	1 850	1 842	+ 8		1935 77	3	+ 74				
	1935 119	76	+ 43				Itaalia	1937 132	179	— 47		834	786	+ 48
Prantsuse	1937 517	157	+ 360	3 939	1 698	+ 2 241	Italy	1936 295	6	+ 290		1 112	1 035	+ 77
France	1936 664	240	+ 424	2 185	2 351	— 166	Tšehho- slovakkia	1935 419	88	+ 331				
	1935 438	312	+ 126				Ozechoslovakia	1937 45	156	— 111		603	590	— 287
Rootsi	1937 230	198	+ 34	4 725	4 628	+ 97		1936 35	60	— 25		611	668	— 57
Sweden	1936 516	129	+ 387	3 876	3 178	+ 698	Hispaania	1937 37	6	+ 32		278	324	— 46
	1935 231	256	— 25				Spain	1936 23	71	— 48		191	109	+ 82
								1935 26	4	+ 22				
Soome	1937 505	185	+ 320	5 619	3 113	+ 2 506	Leedu	1937 20	15	+ 5		605	441	+ 164
Finland	1936 318	162	+ 156	6 557	2 665	+ 3 892	Lithuania	1936 20	107	— 87		561	610	— 49
	1935 192	148	+ 44					1935 32	21	+ 11				
N. S. V. L.	1937 20	707	— 687	2 759	5 065	— 2 306	Šveits	1937 247	30	+ 217		605	505	+ 100
U. S. S. R.	1936 74	195	— 121	2 358	2 394	— 36	Switzerland	1936 4	23	— 19		348	538	— 190
	1935 44	150	— 106					1935 2	52	— 50				

Elusloomade,
Liha ja
Lihasaaduste

EKSPORT

Eesti Peekoni Eksportühisus

Estonian Bacon Export Co, Ltd. Export of Meats

Juhatus: Tallinnas, Pärnu mnt. 23 „Kave“ vastas.

Telefonid: juhatus 450-27, kontor 463-63.

Aktsiaselts

„Rotermann'i tehased“

end. Chr. Rotermann, asut. 1829 a.

Kõrgeväärtuslised
jahud, kaerahelbed
kruubid ja tangud

Leivavabrik
Juustueksport

Esindused: „Opel“,
„Oldsmobile“
„La Salle“ ja
„Krupp“ – autod
„Continental“ kummid

Juhatus: Tallinnas

Osakonnad: Tartus, Viljandis, Narvas

lumeteega kojul

Viljahinnad on kõrged

ja võivad veelgi kerkida. Väetiste hinnad on praegu suuremalt jaolt muutmata. Sellepärast on kunstväetised nüüd tasuvamad kui varemalt.

Tellige kunstväetisi aegsasti ühiskauplusist, et vabaneda hinnatõusu riisikost kevadel.

Kasulikum fosforväetis on

VE NE SUPERFOSFAAT

ETK

põllumajandusosakond.

Tallinn, Narva mnt. 27.

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn, 1937.

1937
RAHVUSPÄRAMATUKOGU
AR